

організації навчально-виховного процесу в позашкільному навчальному закладі системи Міністерства освіти і науки України» з'ясовано, що найбільш характерною особливістю гурткової роботи виступає її регламентація обов'язковими програмами. Така особливість, в повній мірі, надає діяльності гуртка гнучкості та дозволяє краще враховувати прагнення кожної дитини, яка відвідує заняття.

Отже, залучення учнів до гурткової роботи позитивно впливає на поглиблення теоретичних знань в обраній сфері, розвиває їх творчі здібності, виховує почуття краси та стимулює розвиток естетичних смаків і вподобань. Активна участь дітей у предметних гуртках суттєво полегшує сприйняття та засвоєння теоретичного матеріалу, розширює пізнавальну інформацію.

Список використаних джерел

1. Брижак Н. Ю. Методика гурткової та клубної роботи в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах : навчальний посібник / Н. Ю. Брижак. – Мукачево : Видавництво МДУ, 2017. – 126 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
3. Вісник позашкільля. Методичний poradnik керівника творчого учнівського об'єднання / упорядник Л. Бойко. – Випуск № 7. – Львів, 2011. – 36 с.
4. Закон України «Про позашкільну освіту» // Освіта України. Нормативно-правові документи. – К., 2001. – С. 229–251.
5. Пустовіт Г. П. Позашкільна освіта: сутність, мета, перспективи / Г. П. Пустовіт // Рідна школа. – 2003. – №2. – С. 14 – 18.

УДК 378.013

ШПЕНИК І.І.,
МОЛНАР Т.І.
Мукачівський державний університет, Україна

МАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ

Життя та розвиток кожної людини не мислиться без взаємодії з суспільством та навколишнім світом. Спілкування є невід'ємним елементом буття людини, природнім способом її існування. Особливо важливу роль виконує процес спілкування в педагогічній діяльності, де з його допомогою відбувається навчальний та виховний процес. Проблема педагогічного спілкування набуває особливої актуальності в умовах сучасного розвитку суспільства та пов'язується з гуманістичними тенденціями нової парадигми освіти.

У науковій літературі широко досліджені складові педагогічного спілкування. Зокрема, активно вивчаються процеси сприймання і розуміння в системі «вчитель-учень» (О. Бодальов, С. Кондратьєва); закономірності формування у педагога комунікативних умінь і навичок (В. Кан-Калик, Г. Ковальов, А. Добрович, О. Коропецька); комунікативна компетентність учителя (Ю. Ємельянов, І. Комарова, Х. Василичин) тощо.

На думку видатного російського психолога О. Леонтьєва, під педагогічним спілкуванням розуміють професійне спілкування вчителя з учнем на уроці і в позаурочний час (у процесі навчання і виховання), що має визначені педагогічні функції і спрямоване на створення сприятливого психологічного клімату, а також

на іншу психологічну оптимізацію навчальної діяльності і стосунків між педагогом та учнем.

Також під педагогічним спілкуванням розуміють систему «соціально-психологічної взаємодії між учителем та учнем, спрямовану на створення оптимальних соціально-психологічних умов для спільної діяльності» [1, с. 34].

«Спілкування – це взаємодія двох чи більше людей, яка полягає в обміні інформацією пізнавального або афективно-оцінного характеру». Відтак, спілкування включає в себе обмін інформацією між суб'єктами, вироблення спільних рішень, сприймання та розуміння людьми позицій одне одного. «Спілкування – одна з форм взаємодії людей у процесі їхньої діяльності» [2, с. 112].

Щоб навчитися професійному спілкуванню, треба чітко уявляти структуру цього процесу, знати, які вміння забезпечують його здійснення, яким чином можна удосконалювати виховний вплив на учнів.

До структури педагогічного спілкування входять чотири основні етапи, зокрема: моделювання педагогом майбутнього спілкування, або прогностичний етап, на якому вчитель планує й прогнозує зміст, структуру та засоби, які використовуватиме в процесі комунікації; «комунікативна атака», що передбачає завоювання педагогом ініціативи, встановлення емоційного і ділового контакту з вихованцем; «керування спілкуванням», під час якого відбувається передача інформації від учителя до учня, аналіз цієї інформації, взаємооцінка співрозмовників; «аналіз спілкування» або етап самокоригування, на цьому етапі педагог повинен поглянути критично на те, як він організував процес спілкування з учнем, порівняти мету, засоби з результатами взаємодії, а, врахувавши усі позитиви і негативи, моделювати подальше спілкування [3].

Педагогічне спілкування вчителя і учня, як керованого процесу особистісного розвитку школяра, поєднує комунікативні, інтерактивні та перцептивні сторони. Перцептивний аспект педагогічного спілкування характеризує здатність учителя адекватно, неупереджено і точно сприймати особистісні якості та конкретні вчинки учнів, тонко відчувати їх мотиви, переживання, розуміти їх індивідуальні та вікові особливості. Інтерактивна складова комунікативної компетентності вчителя виявляється у способах і прийомах виховного впливу на учнів, у тактиці та стратегії організації педагогічної взаємодії. Комунікативний аспект педагогічного спілкування характеризує інформаційно-сміслову сторону педагогічної взаємодії, тобто здатність учителя чітко, зрозуміло і грамотно висловлювати свої думки і почуття, володіти лексичним багатством мови, вербальними і невербальними засобами інформаційного впливу на учнів [4].

Суб'єкт-суб'єктний характер педагогічного спілкування – принцип його ефективної організації, що полягає у рівності психологічних позицій, взаємній гуманістичній установці, активності вчителя та учнів, взаємопроникненні їх у світ почуттів та переживань, готовності прийняти співрозмовника, взаємодіяти з ним. Відтак, важливими особливостями педагогічного спілкування, як керованого процесу особистісного розвитку школяра, є завоювання вчителем довіри в учнів, довірливе ставлення самого вчителя до учнів, установлення між ним і учнем

духовного, емоційного та інтелектуального контакту, реальна турбота про учня, участь у розв'язанні проблем учня та ін.

Отже, професійно-педагогічне спілкування вчителя початкової школи розглядаємо як комунікативну діяльність педагога, спрямовану на формування, розвиток, виховання та навчання особистості молодшого школяра та ефективну взаємодію з іншими суб'єктами професійної діяльності. Професійно-педагогічне спілкування включає комунікативний, перцептивний та інтерактивний компоненти і є ширшим за поняття «педагогічне спілкування», оскільки передбачає взаємодію вчителя не тільки з молодшими школярами, а й з усіма ймовірними суб'єктами спілкування (адміністрацією школи, колегами, батьками тощо).

Список використаних джерел

1. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посіб. / Н. П. Волкова – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 256 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
3. Педагогіка у запитаннях і відповідях: Навчальний посібник/ А. І. Кузьмінський, В. П. Омеляненко. – Київ, 2006. – 486 с.
4. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії / Г. М. Мешко – Альма Матер, 2010. – 378 с.

УДК 802.0:37-5

ШПІЛЬКА Є.С.

ТЕЛИЧКО Н.В.

Мукачівський державний університет, Україна

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Здобуття освіти є одним із найважливіших процесів, які відбуваються в житті кожної людини. Він здебільшого є двостороннім та включає взаємодію вчителя й учнів, викладача й студентів та ін. Головне завдання педагога – передати інформацію учням, котрі готові та здатні до її сприйняття, а також навчити їх живому спілкуванню за допомогою всіх можливих засобів і методів формування всебічно розвиненої особистості.

Оскільки Україна входить у світовий освітній простір, то великого значення набуває вивчення іноземних мов учнями загальноосвітніх шкіл. Тому особливої актуальності набуває проблема готовності вчителів іноземних мов до професійної діяльності, складовою якої є педагогічна майстерність. Важливо, щоб учитель володів нею, мав бажання постійно її вдосконалювати відповідно до вимог часу.

На основі аналізу теорії та практики підготовки майбутніх учителів іноземної мови визначено суперечності між: існуючою об'єктивною потребою суспільства в майбутніх учителях іноземної мови, які володіють педагогічною майстерністю, та реальним рівнем сформованості педагогічної майстерності майбутнього вчителя; прагненням студентів бути фахівцями високого рівня і визначеним задовільним рівнем їх знань, умінь і навичок у галузі педагогічної майстерності; необхідністю удосконалення практики формування педагогічної майстерності майбутніх учителів

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>